

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

XI.540.46.2018.MS

**Pan
Joachim Brudziński
Minister Spraw Wewnętrznych
i Administracji**

Jak wynika z treści komunikatu opublikowanego w dniu 20 listopada 2018 r. na stronie www.mswia.gov.pl¹, Rada Ministrów zdecydowała się nie przystępować do porozumienia **Global Compact for Safe, Orderly and Regular Migration** (dalej: Global Compact), które podpisane ma zostać w grudniu 2018 r. podczas konferencji ONZ w Marrakeszu. Porozumienie to, jak donosi komunikat, uznane zostało za sprzeczne z priorytetami polskiego rządu, do których należą bezpieczeństwo polskich obywateli i utrzymanie kontroli nad przepływami migracyjnymi. Rozumiem, że porozumienie Global Compact ma charakter politycznej deklaracji państw - sygnatariuszy co do określonego podejścia do kwestii migracji i w tym kontekście decyzja polskiego rządu jest decyzją całkowicie suwerenną. Jako Rzecznik Praw Obywatelskich, pełniący na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz.U. z 2016 r. poz. 1219) również funkcję niezależnego organu do spraw równego traktowania, chciałbym jednak zwrócić uwagę Pana Ministra na te **zapisy porozumienia, które, w mojej ocenie, mogą mieć fundamentalne znaczenie dla poprawy sytuacji prawnej migrantów, a przede wszystkim dla poszanowania ich praw i wolności.**

Skutkiem kryzysu migracyjnego z lat 2015–2016, a zwłaszcza opartej na stereotypach debaty publicznej, jaka często towarzyszyła temu zjawisku, była radykalizacja postaw społecznych, niechętnych wobec migracji i samych migrantów. Jej przebieg miał

¹<http://www.mswia.gov.pl/pl/aktualnosci/18458,Polska-nie-poprze-porozumienia-Global-Compact.html> (dostęp: 27 listopada 2018 r.).

także wpływ na kształt krajowych polityk migracyjnych, i to zarówno w państwach, które bezpośrednio doświadczyły kryzysu migracyjnego, jak i tych, które kryzys ten ominął. Choćby ze względu na ten fakt warto przypomnieć społeczeństwu i rządów krajów przyjmujących, że **uchodźcy i imigranci mają prawo do powszechnych praw człowieka i podstawowych wolności, które przez cały czas muszą być szanowane, skutecznie chronione i realizowane**. Taką deklarację zawiera właśnie dokument Global Compact (zdanie 1 pkt 4 Preambuły). Co więcej, jednym z głównych celów porozumienia ma być zapewnienie szacunku, ochrony i przestrzegania praw człowieka wszystkim migrantom, niezależnie od ich statusu i etapu migracji (pkt 15). Mając ten cel na uwadze sygnatariusze dokumentu zobowiązują się do **wyeliminowania wszelkich form dyskryminacji, w tym rasizmu, ksenofobii i nietolerancji wobec imigrantów i ich rodzin**. Jednocześnie Global Compact wyznacza sygnatariuszom cele, które służyć mają **poprawie sytuacji społeczno – ekonomicznej migrantów w krajach przyjmujących**. W tym zakresie porozumienie wspomina m.in. o potrzebie zapewnienia migrantom dostępu do podstawowych usług oraz stworzenia im możliwości pełnego włączenia i spójności społecznej, a także udziału w zrównoważonym rozwoju państw przyjmujących. Jestem przekonany, że **tak sformułowane cele w żaden sposób nie mogą być sprzeczne z priorytetami przyszłej polityki migracyjnej Polski**.

Porozumienie Global Compact dostrzega też potrzebę spójnego, w skali światowej, zarządzania migracjami, ale z uwzględnieniem potrzeb państw przyjmujących i poszanowaniem ich suwerennego prawa do określania krajowej polityki migracyjnej i zarządzania migracjami, zarówno regularnymi, jak i nieregulowanymi, w ramach ich jurysdykcji, zgodnie oczywiście z prawem międzynarodowym (pkt 15). Dokument wspomina między innymi o potrzebie kompleksowego zbierania danych o współczesnych procesach migracyjnych, czy też zintegrowanym zarządzaniu granicami i bezpieczeństwem na granicach. Niezwykle ważne wydaje się też przypomnienie w porozumieniu o stosunkowo nowym zjawisku, jakim są tzw. migracje klimatyczne, czyli migracje przymusowe, podobne w swym charakterze do migracji uchodźczych, ale spowodowane czynnikami ekologicznymi lub zmianami w środowisku przyrodniczym. Bez wątplenia polska polityka migracyjna, nawet jeżeli ostatecznie powstanie bez związku z porozumieniem Global Compact, powinna te wyzwania uwzględniać i starać się na nie odpowiedzieć.

Jak Panu Ministrowi wiadomo z wielką uwagą obserwuję prace nad nową polityką migracyjną Polski, toczące się od ponad roku w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz w Ministerstwie Inwestycji i Rozwoju. Moje zainteresowanie tą

tematyką, o czym wspominałem już we wcześniejszych wystąpieniach kierowanych do podległego Panu Ministrowi resortu², wynika właśnie z założenia, że **powstały** w efekcie tych prac **dokument**, jakkolwiek będzie miał charakter **programowy**, **powinien uwzględniać gwarancje praw i wolności człowieka, których podmiotami są przybywający i przebywający na terytorium Polski cudzoziemcy**. Z satysfakcją zauważam zatem, że podobne założenie znalazło się wśród podstawowych celów porozumienia Global Compact.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2018 r. poz. 2179), zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o poinformowanie o dotychczasowych efektach prac nad nową polityką migracyjną Polski. Byłbym przy tym zobowiązany za wskazanie, czy w trakcie tych prac projekt porozumienia Global Compact również był analizowany, i czy mimo rezygnacji przez Polskę z przystąpienia do tego porozumienia jego cele, zwłaszcza w kontekście sytuacji prawnej i społeczno–ekonomicznej migrantów, zostaną uwzględnione w polskiej strategii migracyjnej.

² Wystąpienia z 13 kwietnia i 1 grudnia 2017 r., sprawa nr XI.540.15.2017.MS.